

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 8 fl. 50 cr., 8 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 8 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 8 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrația tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47

Corespondențe sunt a se adresa la:
Redacția „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.

Epiletele nefrancate se refuză. — Articulii nepublicați nu se înapoiasă.

INSETIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori
15 cr. rândul cu literă garmon — și timbr de 30 cr. pentru
oare publicare.

Prenumerării nouă

la

„Telegraful Român”

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Iulie - Septembrie al anului 1884, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumerație se trimit mai cu înlesnire pelângă asigurări postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se poată ceta.

Să atrage atenția on. domni abonați, al căror abonament se sfărtește cu ultima Iunie 1884, și încă din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie expedita silită a sista, sau a întârdia cu expedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

* O înlesnire foarte mare în expedieri se face prin lipirea unei făsi de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 18 Iunie 1884

Sunt la finea anului de mare importanță pentru civilizația poporilor, la finea anului scolar. În numărul precedent am publicat programele esamenele anuale la ambele noastre gimnasii, și nu ne înșelăm afirmând, că cam pe vremea aceasta sunt și la gimnasiale greco-catolice esamenele anuale.

Cursul învățământului în scoalele noastre medii până în anul acesta era normal. Pus pe basă pur scientifică, învățământul în scoalele noastre medii servia numai științei, și știința universală fiind ea, se cultiva cu totdeangsul, pentru că ea era știință.

Legislația patriei noastre în anul trecut a avut cu calea regula — după cum s-a spus — cursul învățământului, și a votat legea pentru scoalele medii. Ansă la această lege au dat unele neajunsuri, care trebuiau delăsute. Așa s-a spus atunci în mod oficial în fața lumii, și noi încă va trebui să o amintim aceasta, și nu-i vom contradice, căci noi nu suntem invalizi în pavaza imunității de deputat.

Destul că legea s-a făcut și toate defectele vechi dela scoalele noastre defecte au remas. Înnoiri s-au făcut ce e drept, și dacă aceste innoiri se vor considera ca îmbunătățiri față cu starea din trecut, precănd ele nu erau încă, atunci venim la convinserea, că scopul acestei legi a fost avansarea limbii maghiare pe contul celorlalte obiecte de învățământ, în cele din urmă pe contul științei.

O am putea deduce aceasta din mai multe dispozitii ale legei, și din desbatările parlamentare din incidentul acestei legi, însă nu o facem, căci iritatea și spiritul tocmai în aceste dile, ușor ne putem trezi cu o interpretare falsă a cuvintelor noastre, și ele apoi, provocând susceptibilitățile oamenilor nervosi, s-ar putea privi ca spuse la adresa bărbaților, care se laudă mult cu liberalismul ce respiră din toate dispozitiile acestei legi, liberalism care seamănă cu decât numai în aplicarea acesteia. Si noi trebuie să ținem seamă de susceptibilitățile celor mai mari, căci numai alătării ni s-a spus în audiu lumei mari din înălțimea tribunei tocmai la granița statului nostru, că această lege ca model de liberalism se distinge mai ales prin modul liberal ne mai pomenit la aplicarea de legi.

Situatiunea veche s-a schimbat, aceasta o putem spune cu inima linisită, și legea lege fiind, noi o respectăm, și ne acomodăm dispozitiilor ei.

Se vor face deci esamenele noastre în prezența comisiunii guvernului, și el va contrasigna și testimoanile, dacă elevii scoalelor noastre vor corespunde dispozitiilor existente. Să presupunem că această tutelă a scoalei s-a făcut numai și numai în interesul științei, din considerații pur scientifice, cu scop pronunțat scientific, și să trecem mai departe.

Nu pentru prima dată ne ocupăm cu creșterea tinerimii. Dacă constatăm că situația s'a schimbat, aceasta o facem pentru cuvântul că ea în adevăr s'a schimbat. Si pe când era situația mai favorabilă, în special acum sunt doi ani, tot la locul acesta am atras atenția celor chemați asupra educației junimii.

Junimea noastră până acum a crescut părăsită de lumea toată. Constatăm că partea cea mai mare a tineretului nostru crește în institute strene. Cei ce studiază la scoalele de stat sunt aproape pierduți pentru neamul nostru, și sunt norocoși puțini favorizați de soarte, cari prin legăturile familiare și de rudenii mai vin în contact cu românii de inimă.

Spiritul domnitoru în întreagă viață spirituală a maghiarilor este șovinismul cel mai spurcat. Scim cum s'a introdus acest șovinism, și nu mai zăbovin la acest loc. Din acest indemnătoare scîntă pozitivă cu sistemul se falsifică, și bietul studinte, eșind în viață publică, pas de pas se isblesc de realitate, și se îndreaptă de multeori prea târziu, și în cele mai multe cazuri nici odată.

Din părtite vorbim așa după cum vorbim. 6 ani de dile am studiat istoria și din carte și din graiul viu al profesorilor, în special istoria Transilvaniei și a Ungariei ni s'a propus în patru cursuri deosebiti, și despre români ca români nu ni s'a amintit cu nici o literă. Două momente din viața românilor fură amintite, Mihai eroul și revoluția din 1784. Cel dintâi nu fu prezentat ca un căpitan de hoți — sau în limbagiu modern vorbind — de bandiți, Horia și Cloșca ca nișce zuluși, plus faptele lor ni s'au spus în cuvinte deosebite încât trebuia să roșim de eroii neamului nostru.

Așa s'a făcut cu istoria în institutele ungurești, și noi scim că istoria joacă un rol însemnat la dezvoltarea spirituală a elevului. Sistemul aceasta se continuă. Așa, tineri români, cu absolutoriu despre drepturi, susțin, că nu mai departe decât la 1848 români au fost reacționari, căci au luptat contra ungurilor, precănd ungurii luptau pentru libertate. Casuri de acestea sunt mai multe.

Dacă nu ne-am interesat de soartea junimii până acum, va trebui să ne îngrijim de aci încolo, căci prin noua situație curentă de până acum este și mai pronunțat, și îngrijirea noastră să nu se termurească numai la gimnasiștii nostri. Să căutăm că și mojloace pentru creșterea cu sistem și la institutele mai înalte. Corespondența noastră din Sibiu atinge o cestiu vitală pentru noi români. Este lucru notoric că de vre-o 10 ani începând de cădem cu prea mare repediție, și dacă privim în jurul nostru, vedem numai pre bătrâni, cari — stejari vîrtoși fiind ei, au dat peptul tuturor vîjeliilor, și murind ei, rămâne gol în urma lor, care cu greu se poate suplini.

Ne am simțit datorii a le aminti acestea acum la încheierea anului scolar și a îndreptă asupra lor atenția oamenilor chemați de-a îndrepta reul.

Pe terenul acesta ne vom întâlni cu toții, nu vom mai avea pretețea de a ne afurisi reciproc, și vom folosi și națiunei, în numele căreia ne place să vorbim.

Cei chemați se vor întreba: de unde provine aceasta? De unde sterilitatea de acum, de unde apatia la junimea actuală, căt va mai dura starea aceasta de lucruri, și dacă ea va mai dura, unde vom ajunge cu chipul acesta?

Eată tot atâta întrebări, a căror rezolvare pretinde activitate neîntreruptă și conlucrarea noastră a tuturor, eată teren de lucru pentru fiecare român cu mintea și inima la loc.

Discursul d-lui I. C. Brătianu.

D. președinte al consiliului: Fiind că propunerea aceasta vine din partea camerei, trebuie ca banca ministerială să-și facă declarația sa.

D-lor, onor, dl Maiorescu a respuns într-un mod așa de peremptoriu la întrebarea onor. dl Ionescu, că unde este curențul spunându-i că, curențul este încă de la 1870 și

cred că nici faptele Regelui, nici ale Reginei nu au făcut ca acest currenț să se slăbească. (Aplause).

Cestiuarea era numai ca dotajuna să se facă în baui sau în moșii? A se face în proprietăți este o idee a mea de trei patru ani, și ieată pentru ce.

D-lor, am văzut, și am văzut cu fericire că Regele El însuși a făcut un pas ca să devină un moșnean Român, și eu am voit ca să devin cel d'ântă moșnean. (Aplause).

Onor, dl Maiorescu va spune că, d-v. acum văzut adus amintire de punge contribuabilității. Acum numai știe că suntem într'un an cam greu. Apoi va spune că trebuie să ve aduceți amintire de aceasta când era vorba de acele instituții, sau mai bine știe că de personalul lor care, la un loc cu toții în corpore, nu se pot pune prin nimic alături cu Regele nostru. (Aplause).

Onor, dl Ionescu ne întrebă cum putem să schimbăm destinația acestor proprietăți? Dar când să vînd, ce să fac? (Aplause). Atunci nu se schimbă destinația lor? Când am dat Iașilor moșii pentru trei milioane, de ce nu a venit ouor. dl Ionescu să spune că profanăm voința donatorilor și că micșorăm domeniile Statului, cari pentru doară sunt destinate de a proprii să se facă proletaria, agricolă la noi?

Eu cred din contră, că tocmai le sustragem de a fi pentru mulți ani de aci înainte vîndute; căci acele cari ne rămân sunt îndestulătoare, cel puțin pentru o sută de ani ca să facem față necesităților; și fiți încredința că după ce să vor sfîrși toate proprietățile Statului și va veni proletariatul, Regele de atunci, va simți cel puțin tot atât de românește ca Regele de astăzi și va da cu fericire acele domenii. Si apoi nu uită că ceea-ce dăm coroanei nu este de căt usfructul, iar proprietatea rămâne a Statului. (Aplause).

D-lor, iau răspunderă acestui fapt eu singur, căci a fost ideia mea și dacă națiunea îl va desaproba va cădea toată urgia ei asupra capului meu. Eu nu fac pe nimeni solidar.

Dl Ionescu spune că de ce n'am spus acest fapt când am cerut revisuirea? Apoi ce armă mai puternică ar fi fost pentru dl Ionescu când am fi făcut aceasta? Ar fi să spunem pe Rege ca interesat la revisuire și îl temem în luptele noastre.

Eu am voit să fie un act spontan acesta, și îmi pare foarte ieu că oameni distinși, ca dl Ionescu, vine și pune cestiuarea așa cum fac pe rege să fie desugărat de acest mare act național pe care îl face națiunea. Dar voi aduce amintire Regelui că și pentru dotațiiile cari s'a făcut familiei regilor Englezii s'a găsit oameni cari să slăbească toată familia și pe rege chiar să a găsit dl Dilke, care în cele din urmă e astăzi ministru, dar nu sciu dacă astăzi ar veni să mai țină acel limbagiu. (Aplause).

Corespondențe particulare ale „Telegrafului Roman”

Sibiu, 18/30 Iunie. Domnule Redactor! Vin a ve raporta despre primul esamen al scoalei române de fetițe din Sibiu înființate de „Reuniunea femeilor române” din Sibiu numai astă toamnă.

Cu mine ve intenții de tot rar pe terenul acesta, căci ocupăriile mele multilaterale și predilecția pentru specialitatea, căreia m'am dedicat cu suflet și trup, nu mi permit și indeletnicirea cu rapoarte despre lucruri din viața noastră națională. Eu domnule Redactor am urmărit cu atenție activitatea Reuniunii femeilor române din Sibiu, și în special scoala română de fetițe, înființată aici în Sibiu, și aceasta din mai multe motive. Si dacă e vorba să fiu sincer și aici, după cum scii că sunt pretutindenea, me voi espune poate criticei multora, însă călcându-mi pe inimă, voi înșira motivele, din cări am urmărit pas de pas desvoltarea scoalei române de fetițe de aici.

Sibiul este unul dintre cele mai pronunțate centre ale românismului, se înțelege în Transilvania. Înconjurat pretutindinea de populație românească compactă, și în cea mai mare parte bine situată, Sibiul era să fie din natura sa un centru de cultură românească pentru întreagă Transilvania. Aceasta o pretinde situația Sibiului din respectele

atinsese mai sus, o pretinde însă și împregiurarea, că aici mai este și reședința arhiepiscopului metropolit gr. ort. român din Transilvania cu întreg aparatul administrativ pentru archidiocesă și metropolie, institutul pedagogic-teologic al bisericei ortodoxe române, reședința Asociației transilvane pentru literatură română și cultura poporului român.

Eată deci tot atâtea elemente chemate dela sine și prin sine de a lucra pentru cultura românească, și promovarea aceleia pe toate căile. Si dacă vom lăua în considerare viața socială din Sibiu, și vom mai considera că în Sibiu, ca nicăieri, avem institute românesci de tot felul numai pentru crescerea junimei noastre, venim la concluzia, că tinerii elevi români în Sibiu pre lângă știință și vor putea insuși și cultura socială, flexibilitatea și ținuta de amărta și totdeodată convenabilă în societate, de carea suferă în mare măsură junimea noastră crescută în scoalele streine.

Ce vedem însă în Sibiu. Scoale ca în palmă. Imensul contingent al copiilor nostri cercetează institutele streine, și dacă n-am avut ansa a ne plângem mai cu intențire până acum, vom avea de aci încolo, căci torrentul distructor dominitorul la noi a vîrbit politică și în scoala. *)

Așa cu secul bărbătesc. Tinerii eșiți din institutele strene, dacă aduceau ceva românesc de acasă, și avea și norocirea de-al mai păstra ca scumpă mărgăritariu al inimii lor, se alegeau cu acest ceva, și acest ceva forma simburele sănătos, din care resarea nisună de a învăță românesc, după ce se depărta de aici la universitățile Germaniei. Așa a fost până acum, și spre norocirea noastră, societățile academice române de pre la universitățile strene, erau tot atâtea scoale pentru începători în studiul limbii și a literaturii noastre.

Lipsa de scoale la noi se compensa deci pre această cale și societatea din Viena „România Jună“ a umplut cu tineri talentați toate colțurile locuite de români. Astăzi am decăzut și sporadică succesiunea ne pune pe gânduri, căci astăzi din totalitatea tinerilor eșiți din scoalele strene nu găsesci 10 procente, la cari se poate conta pe terenul cultural național.

Fetișele noastre încă nu aveau soarte mai bună. Crescute în institutele strene, duceau cu sine toate vîrtuțile, și dacă-mi e permisă sinceritatea — și toate scăderile institutului unde crescea. Pensioanele de călugărițe aveau chemarea de a crește din tinerile fetișe muiere pentru viața socială, și din ale noastre încă și române bune, cu tot trecutul nostru național, bun rău cum a fost, căci tot trecut a fost el.

S'au desvoltat fetișele noastre, după cum s'au putut desvolta, și au fost fericite cele ce au putut face scoala la sasi, căci ele au pierdut numai cu respect la cultura națională română.

Roadele acestei cresceri: Nu se puteau înțelege două muieri între sine de cât nemțesc. Vorbesc din pătanie, domnule Redactor, și toată lumea va fi de acord cu mine. Dacă fetișele noastre n'au avut ocasiune să studieze literatura noastră, nu s'au putut entuziasma nici pentru literații nostri. Așa pentru ele afară de bogata literatură germană nu mai există altă lume.

Dela literatură trecem la toaletă, căci e vorba despre femei, și dacă e vorba de spunerea adevărului, femeile tot la cinci minute vorbesc despre toaletă. Însă despre aceasta să tacem, căci ajunge să amintim, că germană era conversația și despre toaletă, germană și despre muzică, germană despre pictură, germană despre petreceri, cu un cuvânt strinăt întreagă viață sufletească a femeii române.

Erau și sunt încă și astăzi escepționali, spre a proba, că și în limba noastră putem face lucruri bune și folositoare.

Scoale pentru băieți nu s'au făcut, și nici că se vor face. Motivul nu-l scim, și nici nu cercă-l află. Scoale pentru fetișe nu erau, acuma avem, și eată pentru ce am prins condeiul, ca după o lungă căzanie, să-ți raporteze despre esamenul de Sâmbătă al scoalei de fetișe instituite de Reuniunea femeilor române din Sibiu.

La 9 oare s'au inceput esamenele fetișelor noastre. Din partea Reuniunii a asistat vice-președinta aceleia, se înțelege că damele române din Sibiu aproape toate au fost de față spre a se delecta de esamenul fetișelor lor. De față a fost și inspectorul de scoale al comitatului Sibiului. După săvârșirea părăstasului într-o vecinica odihnă a neuitatului Arhiechieru Andrei Baron de Șaguna a sosit și Escrenția Sa Domnul Arhiepiscop și Metropolit Miron Romanul, o parte dintre asesorii consistoriali, pro-

*) Noi ne-am plâns în toți anii, și în special scoalele din Sibiu ne-au însoflat serioase îngrijiri, de aceea de vre o 4 ani încoace am publicat cifre comparative dela scoalele de aici, și ele vorbiau atât de eclatant, încât pre noi ne-a luat groaza.

fesorii seminariai, apoi advocați și particulari. În fața acestei respectabile inteligențe sălta inima primitorului, și eu nu știa cine trebuia să fie mai îngrigiat, profesorii sau miciile eleve.

Esamenul s'a parcurs clasă de clasă, și respunsurile precise și rezolute ale băieților ne au pus în urmire. Am audiat mame dicându-și între sine: băiată mea știe mai bine românește decât mine. Si e lucru natural, căci omul știe, ce învață.

La meritul esamenei nu voi vorbi multe. Eru dijinea profesorilor aplicați, domnul Dr. D. P. Barcianu, Dr. Ioan Crișanu ne-a fost și ne este garanția cea mai sigură despre progresul scoalei noastre. Aceste persoane ne-au fost cunoscute.

Dominoara Directoră Eleonora Tănărescu ne-a pus în respect atât cu privire la metoda în predarea învățământului, cât și la rezultatul ostenelei sale de un an. Si dacă avem cuvinte de laudă pentru dominoara Tănărescu, lauda noastră se rezfrângă și asupra asilului „Elena doamna“ din București, unde s'a perfecționat actuala directoră a acestei scoale de fetișe.

Cu privire la limba maghiară nu voi știe nimică, fiind că Dta ai avut onorifica misiune de a o preda în scoala de fetișe. Una însă totuși o voi spune ca caracteristică pentru redactorul „Telegraful Român“. Dacă vor merge băiețele tot astfel progresând, aș mări te tredeșci cu decorație dela ministrul nostru de culte.

Lucrările scripturistice au atins placut înima fiecărui asistent. Lucrare specială din fiecare obiect de învățământ, scrizoare, după etatea băieților judecând, de tot corectă și caligrafică, formă esternă de tot frumoasă, eată ce pot scrie despre lucrările scripturistice. La lucrările de mâna femeiesc nu me pricepe; au fost multe și frumoase, pe fiecare lucrare sta o țigărică cu numele băieței, care lă făcut. Mamele au fost multămite, asemenea damele din public. De aici trag concluziunea, că lucrările au fost corăspunzătoare.

După terminarea esamenei doamna vice-președintă, Iohanna Bădila, exprimându-și viau satisfacție pentru succesul esamenei, multămesc corpului profesoral și îndeamnă pe băieți ca și la anul viitor să dovedească asemenea progres. Escrenția Sa domnul Arhiepiscop și Metropolit Miron Romanul rostă asemenea cuvinte de însuflare la adresa acestei scoale naționale, exprimându-și înalta satisfacție cu progresul dovedit de elevi.

Am mers către casă cu inima linisită, și mi-am dat în inima mea: Primul pas e făcut, Dumnezeu ne ajute să putem continua.

La 28 iulie a.c. v'au fost scris o corespondență, în care cu privire la această scoală am scris verbal: „Spre caracterisarea situației ve voi spune domnule Redactor, că o parte din fetișele noastre cercetează și acum institutele strene din loc, și între miciile eleve s'au format partide formale — nu știa a căteau în Sibiu, unde partidele răsărcă ciupercile? Si ce să vede, ale noastre sunt apostrofate de către mititele tovareșe cu cuvintele: „Ihr geht in die walachische Schule!“

Lucrurile s'au schimbat. Mititele noastre nu mai converzează în limba germană, ci în limba lor maternă. Mai mult: înțîlnindu-se pe străzi cu mititele lor tovareșe dela scoalele strene, le agrăiesc și pe acelea românesc, de bună seamă cu nici o rezervație mentală.

Se vorbesc că la anul toate fetișele române vor veni la scoala noastră română, fiindcă să decis și înființarea clasei a VI. De se va întâmpla una ca aceasta, apoi cred și eu că Sibienii încă știu resona.

De astădată și mai multe, și și mai precis.

G. D.

Repons la afurisenie.

Săliște, în 16 iunie 1884. Din 3/15 iunie încoace s'a pornit un răsboiu formal asupra mea și a familiei mele, pentru că m'am solosit de dreptul meu de alegătoriu. Am crezut că se va termina lucrul în 2 numeri din „Tribuna“ — dar oamenii orbitori de patimi au știut să pună în miscare și „Gazeta Transilvaniei“ și în urmă și pre colegii mei preoți, cu cari până la venirea noului Doctor am trăit în cea mai bună înțelegere.

Luni în 11/23 iunie dl protopresbiter a intrunit spre scopul acesta și preotima tractuală, ca să maimuțească și D.-Sa pre vecinul seu dela Mercurea. Aci întrunii după ce i-a menajat cu măncări și beuturi, ba pre unii și chiar și transpus în alte regiuni, apoi încungurat de sfesnici sei Muntenian — Aleman, ambi oameni cinstiți, păruți și jupăti de bărbii prin cărcimile din Gurariu — Topârcea și pedepsiți pentru imoralitate de forurile judecătoresci, au înscenat comedie de escomunicare.

Prin aceasta le aduc tuturor mulțamita mea ear în special celor 2 sfesnici din lăuntru, lângă,

cari mai amintesc pre vecinul din Galeș Răchițan pre carele eu nu l'am escomunicat, pentru că D. Sa era timbrat mai anii trecuți prin jurnale pentru fapte scandaluoase imorale, și declar, că nici eu din partemi nu voesc ca viața mea să se judece după faptele lor, și întru nimica nu me declar de solidar cu ei în ce privește purtarea lor morală.

Aceste ve rog dle Redactor ale publica în prețutul diariu „Telegraful Român“ ca organ al arhiepiscopiei noastre drept răspuns la „Tribună“ din numărul de Vineri și drept răspuns înscenatorilor comediei. — Cu ceialalți nu am nimica unii au fost forțați să subscrive, alții duși cu deasila la Protopopul, alții au subscrise fiind mancați și bani bine.

Sum etc.

Onisifor Borcea,
paroch gr. or. și asesor la scaunul protopopesc.

Brașov, 12/24 iunie 1884. D-le Redactor! Astăzi s'au ținut alegerile funcționarilor dela Magistratul Brașovului. Sunt foarte instructive aceste alegeri și tocmai de aceea aflu de bine a le să înregistreze la acest loc cu toată sinceritatea.

Pentru alegeri publice mai ales în state ca al nostru — se fac și trebuie să se facă preparative serioase tare de timpuriu. Români brașoveni față de alegerile din cestiuze s'au pomenit abia alătări. Într-sasii din Brașov există deja de mai de mult două partide: una aşa-numită a „Versailistilor“ (după locul lor de adunare — ospătăria „Versail“) și alta a Brașovechenilor cu Sasii bătrâni.

Acestia nu puteau suferi pe funcționarii inginerul Bartesch, din cauza publicată de multe ori în jurnalul german din Brașov, că planurile lui arhitectonice și execuțarea lor a costat adeseori înădit. Nici nu e mirare deci, dacă nu-l putea avea la inimă pe acest funcționar nici România, a căror simpatie pentru densul se recuse și mai mult prin planul seu la ridicarea unui „pisoir“ în piața Brașovului tocmai înaintea și în mare apropiere de casele scoalelor noastre române, cari case au perdu prin aceasta foarte mult din însemnatatea lor. Ca între parenți mai adaug aici, că intentându-se proces din partea autorităților competente pentru ridicarea unei atari setrii nehidrajește la acel loc, s'au spesat multe părăi până ce urmă un ordin, ca comunitatea să ia din nou în pertractare cestiuza strămutării „pisoirului“ menit, căci la din contră se va decide în merit din partea locurilor mai înalte; cu toate acestea până acum nu s'a execusat nici o hotărâre în privința aceasta. Reprezentanții români din comunitatea Brașovului la o populație română de deces mii de suflte sunt numai 36 la număr din totalitatea de 200. Locuitorii români în Brașov sunt mai numeroși decât Sasii, cu toate acestea au reprezentanți atât de puțini în Comunitate, ba în gremiuul Magistratului nu au nici măcar un singur reprezentat român; multiplele agende a le partidelor române ar pretinde, ca să încapă la magistrat cel puțin un secretariu român pentru rezolvarea lor și pentru traduceri, dar nici atâtă nu s'a făcut. La poliție e un comisar român, mai încolo nu găsești indivizi români, nici măcar ca soldați de poliție, pe când mai înainte de era maghiară, aveau români un senator și trei funcționari mai mici. Desconsiderarea românilor din partea sasilor a fost cauza de se înfrânteră aceia înainte cu 6 ani cu maghiarii din loc, și îsbutiră a-și alege un deputat român. Aceste împregiuri le sunt prea bine cunoscute românilor noștri dela cărmă din experiențele trecutului, și cu toate acestea nu se interesă mai de timpuriu de alegerile din cestiuze, ci negligând oare care înțelegere cu vre-o partidă anumită din loc, sau cu naționalitatea din minoritate, nu au putut ajunge la nici un rezultat la alegerile funcționarilor dela magistrat.

Silișta lor a fost îndreptată în trei direcții; 1. să se înțeleagă cu majoritatea săsească — cu partida „Versailistilor“. 2-a să pacteze cu partida Brașovechenilor sasi și, ne succedând nici acesta, 3-a cu minoritatea compusă din celelalte elemente, pentru ca în casul acesta cel puțin să slăbiască puterea dictatorială a „versailistilor“ și să dovedească că și minoritatea poate ceva. „Versailistii“ în îngăfarea lor, că ei fiind în majoritate — pot face cu alegerile ce vor voi ei, nici n'au dat răspuns românilor, cari voră pertractare de pact. Malcontentii sasi (Brașovecheni), aveau doi conducători, dintre cari unul a promis a contribui cu partida lui la alegerea fiscalului într-o persoană română, celalalt conducător înșelă a declarat, că și-a dat deja promisiunea pentru altă persoană, căci ei aveau făcută și tipărită deja programă de alegere. Se vădură deci necesitatea românilor a recurge la al treilea espedient. Astfel ca să arete, că nici voturile minorității nu-s de lăpată, s'au alăturat la a treia partidă; în modul acesta s'a ajuns barem atâtă, că cu voturile românilor s'au ales doi funcționari sasi mai apăti ca cei vecchi.

Este timpul suprem ca uniți în cugete și simțiri să urmărim cu atenție ori ce mișcare pentru dezvoltarea culturală a poporului nostru, fie în Bucovina, fie în Banat, Ungaria, Transilvania sau în România liberă. Legăturile pe terenul cultural ne sunt și permise și trebuie să ne fie și impuse. În privința aceasta suntem un imperiu unificat, pentru care de supărăt se pot supera contrarii neamului nostru, însă ei nu ne pot nici împedeca nici zădărnicii în pacinica noastră muncă comună.

* (Avis). Comitetul Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina a decis conform cu §§ 13 și 20 p. 2 din statute, a se întâlni Adunarea generală în Cernăuți Luni în 25 Iunie (7 Iulie) 1884 precis la 11 oare dimineața în localitățile Societății.

Întru aceeași zi dimineața la 8 ore se va celebra în biserică catedrală din Cernăuți liturgie solemnă și apoi părăstasul mare pentru sufletul reprezentativ membru fundator al Societății protopresbiterul Dimitriu Seretean, la care solemnitate invitată Comitetul pre toți membrii Societății.

Programul adunării va fi, precum urmează:

1. Raportul comitetului despre lucrările sale în anul 1882 și 1883;
2. Raportul Revisorilor despre cercetarea societelor anului 1882 și 1883;
3. Raportul comitetului privitor la modificația statutelor;
4. Încuviințarea bugetului societății pe anii 1884 și 1885;
5. Discursuri și propuneri privitoare la interesele Societății;
6. Alegerea vicepreședintelui Societății și a unuia din membri ai comitetului conform § 14, p. 1, și § 18;
7. Alegerea Comisiunii de trei membri spre cercetarea societelor anului 1884 și 1885 conform § 14, p. 6.

Cernăuți în 9/21 Iunie 1884.

Br. Victor Styrcă,

Calistrat Coca,
secretar.

* (Multămită publică.) Din partea subscrizorilor comitet parochial al parohiei rom. ort. gr. or. Feleag protopresbiteratul Sighișoarei, în numele întregului popor drept credincios din anumita parohie se aduce Prea Onorabilei Comitet parochial dela biserică rom. ort. cu chramul marelui Arhiepiscop Niculae din Brașov, preurbiul Schei multămită publică pentru un mare dar făcut bisericii noastre din Feleag, și anume:

a) Una sfîrșită (felon) și un epitafir cu campul roșu și florile galbene ceva purtate, dar pentru noi bune:

b) Una sumă de bani trimisă prin postă de 50 fl. v. a. Tie-le Dumnezeu viața dimpreună cu sănătatea până la adênci bâtrânețe acelor mulți stimați domni membri ai comitetului parochial din Brașov, carii în urma dreptei noastre cererii ne-a măngăiat tocmai la timpul seu.

Fie țerina ușoară și a celor Prea Onorați domni fundatori, carii au înzestrat biserică sântului Nicolae așa încât poate tinde mâna de ajutor la alte biserici serice cum e și a noastră din Feleag.

Jacob Adam,
preot greco-oriental.

* (Multămită publică.) „Reuniunea femeilor române” pentru înființarea unei scoale de fetițe române în Abrud, spre a-și înmulții tonul, și astăzi a se realiza, cât mai curând scopul dorit, în 9 al lunei curente au arangiat un Maial, la care a conferit M. O. D.:

Ioan Gall, protopop 3 fl., Ioan Danciu, protopop 3 fl., Aleșandru Filip, avocat 3 fl., Aleșandru Danciu, director 4 fl., Pfalz Friedrich 5 fl., Dna Iuliana Vasu 5 fl., Képes Ferencz 3 fl., George Ivancu 2 fl., Dr. Nagy Károly 2 fl., Simeon Caian 2 fl., Dionisius Balos 2 fl., Pálffy Samu 2 fl., Dionisius Adamoviciu, preot 2 fl., Iosif Draia, judecător 2 fl., Basile Motora, preot 2 fl., Ioan Butnariu, preot 2 fl., Alex. Danciu, preot 2 fl., Ioane Todescu, preot 2 fl., Petru Fizeșan, 2 fl., Keller Lózsef 2 fl., Iuliu Porutiu 2 fl., Mekei Sándor 2 fl., Wilhelm Cseh 2 fl. 10 cr., George Balta 2 fl., Persicus Márton 2 fl., Gherasim Candrea, adv. 1 fl., Aleșandru Ciura, preot 1 fl., Dna Maria Glüksel 2 fl., Emil Popp, notar reg. 1 fl., Ioan Ternovian 1 fl., George Nicola 1 fl., Ioan Morariu, judecător 2 fl., Iosif Cotisi 1 fl., Romulus Furdui 1 fl., 50 cr., Képes Albert 1 fl., Teodosiu Lobontiu 1 fl., George Schmid 1 fl., George Siuluțiu 1 fl., George Balomir 1 fl., Iulius Mihai 1 fl., N. Komáromi 1 fl., N. Hendrea 1 fl., Ioan Dandea 1 fl., Aron Cioran 1 fl., Solomon Coroiu 1 fl., Aleșandru Mladin 1 fl., Nicolau Corches din Bucium 1 fl., Nicolau Lobontiu 1 fl., G. Decian 1 fl., D. Lazarescu fl., Dna Iulia Brădean 1 fl., Nicolau Iuircă 1 fl., Nicolau Oprisa 1 fl., Nicolau Manca 1 fl., Fenei György 1 fl., Tobias Dénes 1 fl., Ioanuțiu Danciu 1 fl., Teofil Gherasim 1 fl., Bisa George 1 fl., Ioan Popp 1 fl., Terentiu Iurchescu 1 fl., Ioan Moldovan 1 fl., Ioan Ciura 1 fl., Sebastian Moldovan 1 fl., Ioan Crisan 1 fl., Ioan Motoră 1 fl., Simeon Devian 1 fl., Dna Anna Manovicin 1 fl., Mihai Motoră 1 fl., Petru Mladin 1 fl., Bortis Imre 1 fl., Dionisius Tiefla 1 fl., Oprisa Nicolae 1 fl., Vasiliu Motora junior 1 fl., Petru Chendi 1 fl., Ionuț Pasca 1 fl., Simeon Tomusiu 1 fl., Victor Baritín 1 fl., N. Henzel 1 fl., Kossallka Iános 1 fl., George Borza 1 fl., Feru Ioan 1 fl., Nicolau Losnița 1 fl., Emilia Schreiber 1 fl., Iosif Kövári 1 fl., I. Stoica, cancelist 1 fl., Moise Tomuș 1 fl., Corches, învățător 1 fl., Măstik Iános 1 fl., I. Muntean, sub judecător 1 fl., Dr. Albert Balint 1 fl., Lăneș Iurchescu 1 fl., Fehdenfeld Iulius 1 fl., Aleșandru Tobias 1 fl., Amalia Boieriu 1 fl., Iulius Faur 1 fl., Göbbel Mihály 1 fl., Iosif Nestor, 1 fl., Simeon Brăescovici 1 fl., Grigoriu Suciu 1 fl., Rozalia Popp 1 fl., Nicolau Tuhutin 1 fl., Nicolae Borza 1 fl., Crișan Ioan 1 fl., Ivanovici Rudolf 1 fl., Aleșandru Sava 1 fl., Alxandru Alb 1 fl., Iurgen Ioan 1 fl., Alexan-

dru Vîțca 1 fl., Végh Iózsef 1 fl., R. Glüksel 1 fl., Absolon Faur 1 fl., Petru Ionete, cavaler 1 fl., Dr. Absolon Todea 1 fl., Mihai Palade 1 fl., Mihai Gombos, judecător 1 fl., Basile Gombos, preot 1 fl., Francisc Loitzel 1 fl., Ioan Todea, preot 1 fl., Ioan Nicola, preot 1 fl., Ioan Todea, notar 1 fl., Ilie Furdui 50 cr., Teodor Pacea 50 cr., Ioan Ciura 50 cr., Agafita Rus 50 cr., Elena Siuluțiu 50 cr., I. Toda 50 cr., Pompiliu Siuluțiu 50 cr., N. Lazar 50 cr., N. Cioica 50 cr., Gyengyes 50 cr., Candin Iurca 50 cr., Nicolau Morariu 50 cr., Elena Morariu 50 cr., Teodor Vica 50 cr., Dionisius Siuluțiu 50 cr., George Danciu 50 cr., Simo Arpăd 50 cr., Grünvald Márton 50 cr., Solomon Tomușiu 50 cr., Alexandru Crișan 50 cr., Ioan Mladin 50 cr., Vilma Crișan 50 cr., Leontina Fauru 50 cr., Petru Petru 50 cr., Aurel Dionca 50 cr., Vasile Balosu 50 cr., Nicolau Mladin 50 cr., N. Varșaru 30 cr., N. Modona 50 cr., Nicol. Ivanovici 50 cr., Băsiliu Palade 50 cr., Ioan Corches 50 cr., Urs Nicolae 50 cr., Aleșandru Drumarini 50 cr., Nicolae Truția 50 cr., Dionisius Glodea 50 cr., Gyulay Gyula 50 cr., Pacea Ionuțiu 50 cr., Szabó György 50 cr., Martjus Dionisius 50 cr., Cobor Iosif 50 cr., Iosivean 50 cr., Nicolae Almășan 50 cr., Ioildea Alexandru 50 cr., Ioan Corches 50 cr., Nicolau Faur 50 cr., Toma Gligor 50 cr., Duna Veselie 50 cr., Bodea Dumitru 50 cr., Alecsandru Borza 50 cr., Nicolau Mestecău 50 cr., Pirvu 50 cr., George German 50 cr., Tot György 50 cr., Sarkovits Ida 50 cr., Kagerbauer Rosalia 50 cr., Dionisius Siuluțiu 50 cr., Iosif Păcuraiu 50 cr., Mészáros Veselie 50 cr., Campanar Iosif 50 cr., Ioan Popoviciu 50 cr., Nagy Lajos 50 cr., Nicolau Păcuraiu 50 cr., Macsin George 50 cr., Sturza George 50 cr., Kagerbauer 50 cr., Dionisius Trifai 50 cr., Morariu Iosif 50 cr., Bene György 50 cr.

Suma 196 fl. 10 cr., din cări subtragindu-se spesele aranjarei, în suma de 52 fl 18 cr., rezultă un venit curat de 143 fl. 92 cr., (una sută patruzece și trei florini, și nouă deci și doi de cruceri) valută austriacă.

Constatând și uitând aceasta primire subscrisul comitet, vine a-și împlini, cea mai plăcută datorie, exprimând în numele Reuniunii, acestor On. Domni și Stim. Doamne multămită sa sincera, cu deosebire și exprima recunoștința sa, tuturor, atât celor din Abud, cât și jur, carii la toată ocazieunea ca și acum, și a manifestat și în fapt, zelul și buna voință față de Reuniunea noastră. — Bunul Dumnezeu să le ajute, a-și împlini la timp, toate datorințele noibile, de care sunt conduși.

Abrud în 6/18 Iunie 1884.
Comitetul Reuniunii.

Aleșandru Ciura,
notar.

Anna Gall,
președintă.

(Mijloc de cură.) Tuturor căi sufer de epilepsie, convulsiuni și de nervi le putem recomanda un metod renunțat în lumenă, recunoscut de cele mai înalte autorități medicinice, așa dicând minimul metod de cură al duii profesor Dr. Albert, în Paris, place du Trône, 6; deci tie-care bolnav să se adreseze eu deplină încredere la susnumitul și mulți și vor dobândi sănătatea, deseori au desparte de a o mai reave. În casa duii profesor toți cei ce sufer de nervi vor afla locuință linistită, cei lipsiți de mijloace vor fi considerați; cum an, înțeleas din istoric sigur, prețurile capitalei universale Paris sunt relativ foarte ieftine. Tratament și prin corespondență, dacă se va trimite istoricul detaliat al boalei. Trebuie să mai observăm, că dă profesor Dr. Albert va pretinde onorar numai cedupă se vor vedea rezultatele curei.

Loterie.

Sâmbătă în 28 Iunie 1884.

Viena:	24	25	41	52	48
Timișoara:	67	13	25	84	60

Depunerile de bani

primesc institutul subsemnat spre fructificare, pre lângă denunțare în termen scurt, cu 5%, — și fără denunțare, replătibile îndată la cerere, cu 4½% interese la an.

Fructificarea depunerii începe cu diua, care urmează după diua depunere și înceată cu diua premergătoare dilei, în care se ridică depunerea. Durata cea mai mică a unei depunerii este de 15 dile.

La 1 Ianuarie și la 1 Iulie a fiecaru an interesele neridicate se adaugă la capital și se fructifică earăși. Contribuția a dela interesele depunerilor o plătescă institutul.

Depunerile trimise prin postă, pre lângă comunicarea adresiei deponențului se rezolvă totdeauna cu întoarcerea postei; asemenea se pot efectua prin postă denunțări și ridicări de capital.

Sibiul, 20 Iunie 1884.

ALBINA

Institut de credit și de economii.

Demn de atenție!

EPILEPSIE

CONVULSIUNI (sgârciuri)

SI

BOLNAVI DE NERVI.

Afă ajutorul sigur prin metoda mea. Onorariu numai după ce se vor vedea rezultatele. Tractament prin epistole, sute de indivizi vindecați.

Profesor Dr. Albert.

Pentru deosebitele succese din partea societății scientifice franceze distins cu medalia cea mare de aur clasa I-mă,

[749] 2—4
[746] 6. Place du Trône, Paris. 31

The advertisement features two bottles of wine, one labeled "S. Osner & Adlerberger Eigenbau" and the other "Gos. Dietzl Budapest". The background includes a crest with an eagle and the text "SCHUTZMARKT". The main text reads: "Cel mai corespunzătorii equivalent pentru Bordeaux fin. Acest excelent și fără îndoială cel mai bun vin al Ungariei în ce privesc calitatea lui eminentă să pre o treaptă cu vinul de Bordeaux, și de către capacitatele medicale este recomandat ca cel mai eficace pentru lipsa de sânge, debilitate și reconvalsență. Original este: dacă atât eticheta că și sigilul și gălăciul sticlei este identic cu marca și firma de mai sus. În calitate originală se află la dl. G. W. Grohmann, în Sibiul, Emil Bella, Hirschfeld Sándor, Gergely Ferencz și Novák Victor în Cluj, asemenea în cele mai multe orașe și locuri de cură în Transilvania."

Nr. 219. [748] 3—3

CONCURS.

Stipendie din fundația lui Gozsdu.

Prin aceasta se scrie Concurs pentru un stipendiu din fundația lui Gozsdu de 500 fl.; la casă de gradație un stipendiu de 400 fl.; eventualmente de 300, 200 sau de 100 fl.; cu observare, că se dă preferință concurenților pentru studiile tehnice și montanistice.

Concurenții au de a-și adresa petițiile instruite cu testimoniole scolare, carte de botez, și cu atestat de paupertate, până la 10 August 1884. Stilul nou către cancelaria fundației lui Gozsdu, Budapest Királyútcza 13, însemnând în petiție facultatea și locul la care și unde voiesce concurențul să studieze, precum și ultima postă, unde are se i se comunice rezultatul petiției.

Tot odată, sunt avisați și Stipendiații fundației lui Gozsdu, de a-și subșterne până la 10 August 1884 st. n. documentele adecă Indicele, respective testimoniole scolare în origine ori în copie autentică despre rezultatul studiilor în anul scol. 1883/4 la Reprezentanța fundației lui Gozsdu, Budapest Királyútcza 13, — pentru că la din contră, să vor lipsi de stipendiul avut.

Budapest, 19 Iunie 1884.

Comitetul adm. al reprezentanței fundației lui Gozsdu.

Redactor provizoriu: Mateiu Voileanu

Editura și tipariul tipografiei archidiocesane.